

Regadius a la zona oriental de la Terra Alta (II)

Equip CETA

Al Consell Comarcal de la Terra Alta conversam amb el senyor Rafael Sampé Busom, president de la Comunitat General de Regants de la comarca. Ha estat una xerrada interessant i alligadora pel que fa a l'esdevenidor de les nostres terres. Donada la importància de tot allò que ens ha dit passem a oferir-vos-en un breu extracte.

La Terra Alta té un índex pluviomètric insuficient, la qual cosa és preocupant en llocs que depenen i, sobretot, han depès, majoritàriament, de l'agricultura de secà; aquest fet s'agreuja a la part oriental, a la qual corresponen termes com el de Vilalba dels Arcs. El senyor Sampé ens fa veure que l'índex pluviomètric de Vilalba és gairebé la meitat del d'altres municipis més propers al massís del Port com puguin ser, posem per cas, Arnes o Horta de Sant Joan. Ens parla dels projectes de regadiu que ben aviat es convertiran en realitat a les nostres terres, obrint així una perspectiva de futur per a les properes generacions.

En aquest projecte es contempla dur el rec a set poblacions, Vilalba, la Pobla de Massaluca, Batea, Gandesa, Corbera d'Ebre, Bot i la Fatarella; en total 9315 ha. Cada poble té una Comunitat de Regants composta pel president, un caixer i quatre vocals. N'hi ha una altra composta pels set presidents que és la Comunitat General, encapçalada pel nostre interlocutor, el senyor Sampé, president de la Comunitat de Vilalba.

La construcció del projecte es duu a terme en sis fases. La primera permet ja regar 907 ha entre la Pobla de Massaluca i Batea. La primera bassa està a la cota 360; es va fer així per facilitar el manteniment, malgrat un major cost inicial de l'obra. Era més fàcil pujar a una cota més alta a la bassa de les Gaetes i després regar-ho tot per decantació. Actualment es reguen ja unes 400 ha i escaig. Ara es treballa a bon ritme per a la segona fase, que rega Vilalba; unes 1000 ha. Si s'engrandeix, com està previst, seran aproximadament unes 1400.

D'aquestes 1000 ha està cobert gairebé el 90%, fet que demostra l'interès dels vilalbins; tots estan disposats a regar i, evidentment, a pagar el cànon que els correspongui. El 85% el paga el Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya; el 15% restant va a càrrec

dels regants, encara que en principi les proporcions eren del 70% l'Administració i la resta els pagesos. La Generalitat s'ha portat molt bé, donat que aquesta és una comarca desafavorida, a la qual calia incentivar. Aproximadament s'han de pagar 250.000 pessetes per ha.

A Batea es va començar a regar a últims de maig; s'ha augmentat no tan sols la quantitat, sinó també la qualitat de la collita. A Vilalba, per exemple, el poble que plou menys de la comarca, la majoria dels anys la collita patia per falta d'aigua, altres anys gairebé es perdia. La verema s'escalfa, el raïm s'arruga i es panseix, no és bo ni per a fer vinagre; tot això és degut a la falta d'aigua; el fruit necessita aigua, el cep també, la poca aigua que té el fruit el cep la torna a xuclar per a la seva subsistència. El cep queda esgotat per a l'any vinent. Passa el mateix amb els olivers, si falta aigua queden les olives petites amb molt pinyol i molta fusta, l'oli és amarg, l'arbre queda esgotat i l'any següent no hi ha collita. L'oliva cau i a més no és bona, es carrega d'acidesa.

Amb l'ametlla encara és pitjor; l'olivera és un arbre molt pràctic, si veu que ha de patir molt deixa caure l'oliva. L'ametller no, com més pateix més carrega i mor carregat, s'asseca. L'ametller primer treu la flor que la fulla, fa l'ametlla abans de treure la fulla; si no té reserves tot ho fa de la reserva perquè no té fulles i encara no clorofil·la. Si ha patit en fa poques, té poc rendiment i a l'any següent no en fa cap. El rendiment en comptes de ser el 24 o 25% d'una ametlla comuna minva fins al 19, 18 o 17% i a l'any següent res.

A Vilalba no s'ha regat mai la vinya; ara la gent regarà l'any que calgui; aquest any no hagués fet falta perquè ha estat un any molt plujós, però això passa un any de cada vint. El pagès ja sap l'any que l'ha de regar, si no ho sap n'haurà d'aprendre. L'excés d'humitat, si plou molt, perjudica la vinya, apareixen fongs i es podreix o es fa massa ufanosa. De cada vint anys, dinou, la vinya patia set. Corbera i Bot no pateixen tant, hi plou més, a Arnes i Horta molt més, un estudi des darrers quaranta anys ens dona per a aquests pobles una pluviometria que dobla la de Vilalba. A Vilalba l'any que plou 200 mm. ja és molt.

La concessió es de 2000 m³ per ha i any.